

ชื่อเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี

ผู้รายงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี

ปีที่รายงาน 2565

บทคัดย่อ

การศึกษาสภาพการบริหารตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อทราบสภาพการบริหารตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี 2) เพื่อทราบแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี และสนองตอบนโยบาย จุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน /สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี 3) เพื่อทราบแนวทางการพัฒนาตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ผู้ศึกษาใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodology Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีการเก็บรวบรวมโดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2560 (ปรับปรุง พ.ศ.2562) ด้านปริมาณ และมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านคุณภาพ ตามขอบข่ายและภารกิจการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย (1) งานแผนงานและประกันคุณภาพ (2) งานวิชาการ (3) งานกิจการนักเรียน (4) งานบุคคล (5) งานธุรการ (6) งานการเงินและพัสดุ (7) งานบริการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม และ (8) งานชุมชนและภาคีเครือข่าย ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี จำนวน 26 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี จำนวน 26 โรง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ได้แก่ แบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง จำนวน 1 ฉบับ ตามคู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2560 (ปรับปรุง พ.ศ.2562) ด้านปริมาณและมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านคุณภาพ ตามขอบข่ายและภารกิจการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย (1) งานแผนงานและประกันคุณภาพ (2) งานวิชาการ (3) งานกิจการนักเรียน (4) งานบุคคล (5) งานธุรการ (6) งานการเงินและพัสดุ (7) งานบริการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม และ (8) งานชุมชนและภาคีเครือข่าย เก็บข้อมูลผ่านระบบ Google Form จำนวน 26 ฉบับ และเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถาม กำหนดเป็นแบบตัวเลือก (Forced choice) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) 5 ระดับ ตามแบบของ (Best, 1981:

82) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (f) ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

ผลการศึกษา ด้านสภาพการบริหารตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาราชบุรี ตามภาระงาน 8 ด้าน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับคุณภาพมากที่สุด ($\mu = 4.50, \sigma = 0.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่ 2 งานวิชาการ อยู่ในระดับคุณภาพมากที่สุด ($\mu = 4.60, \sigma = 0.48$) รองลงมาได้แก่ ด้านที่ 1 งานแผนงาน และประกันคุณภาพ อยู่ในระดับคุณภาพมากที่สุด ($\mu = 4.59, \sigma = 0.37$) และด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านที่ 4 งานบุคคล อยู่ในระดับคุณภาพมากที่สุด ($\mu = 4.38, \sigma = 0.75$) ตามลำดับ

ผลการศึกษา ด้านแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาราชบุรี พบว่า มีรายการนำเสนอทั้งสิ้น 31 เรื่อง เมื่อพิจารณาเป็นรายสาขาเขต พบว่า สาขาเขตราชบุรี 2 มีจำนวนมากที่สุดถึง 8 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 25.81 รองลงมา ลำดับที่ 2 ในสาขาเขตราชบุรี 5 มีจำนวน 7 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 22.58 และรองลงมาลำดับที่ 3 ในสาขาเขตราชบุรี 4 จำนวน 6 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 19.35 และลำดับที่ 4 ในสาขาเขตราชบุรี 1 และ 3 จำนวน 5 เรื่อง หากจำแนกตามกรอบกลไกการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน พบว่า ด้านการบริหารทั่วไป มีจำนวนมากที่สุดถึง 11 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 35.48 รองลงมาลำดับที่ 2 ด้านการบริหารงานวิชาการ มีจำนวน 10 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 32.26 รองลงมาลำดับที่ 3 ด้านนวัตกรรมบริหารจัดการสถานศึกษา จำนวน 5 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 16.13 รองลงมาในลำดับที่ 4 ด้านการบริหารงบประมาณ จำนวน 4 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 12.90 และน้อยที่สุดด้านการบริหารงานบุคคล จำนวน 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 3.23 ตามลำดับ

ผลการศึกษา ด้านแนวทางการพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี จุดเด่น พบว่า โดยภาพรวม ทุกโรงเรียนมีการวางแผนงาน มีการกำหนดวิสัยทัศน์ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปีที่ชัดเจน บุคลากรมีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ตามคุณวุฒิ ตามมาตรฐานวิชาชีพ มีระบบการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนงานอย่างเป็นรูปธรรม เช่น ระบบการนิเทศการเรียนการสอนรูปแบบต่างๆ และ Coaching ภาระงานต่างๆ อย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ มีการบริหารจัดการเชิงคุณภาพตามโครงสร้างการบริหาร ได้แก่ งานวิชาการ งานกิจการนักเรียน งานบุคคล งานธุรการ งานการเงินและพัสดุ งานบริการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม งานชุมชนและภาคีเครือข่าย โดยปฏิบัติผ่านรูปแบบ Model และนวัตกรรมการบริหารตามสายงาน นอกจากนี้ยังพบว่า มีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ในด้านการจัดการเรียนการสอน การใช้เทคนิคต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้ การสร้างเครื่องมือที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน รวมถึงด้านการพัฒนางานที่ได้รับมอบหมายตามหน้าที่กลุ่มงาน ตามฝ่ายงาน ส่วนด้านการบริหารจัดการงบประมาณ พบว่า ในแต่ละโรงเรียนมีแผนการจัดสรรงบประมาณเพื่อกำหนดทิศทางค่าใช้จ่ายตามแผนปฏิบัติการได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม คุ่มค่า และตรวจสอบได้ มีการนำระบบ ITA มาใช้ประเมินงานต่างๆ ถึงความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน นำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

มาประยุกต์ใช้พัฒนา ส่งเสริม ปกป้อง และแก้ไขปัญหาให้นักเรียน เพื่อให้ นักเรียนมีคุณลักษณะ
 ที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจ เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ
 มีคุณธรรม จริยธรรม และวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง นำระบบประกันคุณภาพภายในและ
 ภายนอกมาตรวจสอบการจัดการศึกษาตามตัวชี้วัดในการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
 สิ้นปีการศึกษา มีการรายงานผลการจัดการศึกษาให้หน่วยงานต้นสังกัดทราบในรูปแบบ SAR
 ของโรงเรียนทุกโรงเรียน ในการบริหารจัดการสถานศึกษา ยังพบอีกว่า โรงเรียนมีรูปแบบการบริหาร
 ที่หลากหลายตามบริบทของโรงเรียน ในด้านหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน
 ด้านนิเทศการเรียนการสอน อาทิเช่น นวัตกรรมการบริหารจัดการงานวิชาการด้วยโปรแกรม Study PN
 Online, นิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning), การจัด
 การเรียนรู้ Active Learning ร่วมกับภาคีเครือข่าย, การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาตามแนวทางศาสตร์
 พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนด้วย PHOHAK 4Q MODEL, การบริหารจัดการสถานศึกษาด้วย
 DILIGENCE MODEL, I AM READY, การสอนด้วยกระบวนการ Active Learning, การสวดมนต์ทำนอง
 สรภัญญะและการสวดไอ้เอ๋วิหารราย, ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้วยรูปแบบ KHAESAI MODEL,
 หลักสูตรบูรณาการ "ราชบุรีศึกษา", การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ SANTI MODEL,
 การบริหารงานงบประมาณด้วยเทคโนโลยี ด้วย 1) WDT ONE CLICK SERVICE 2) HRD Application
 3) โปรแกรมจัดซื้อ-จัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์, การขับเคลื่อนสถานศึกษาปลอดภัยด้วย Queen College
 Model, รูปแบบการขับเคลื่อนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนประสาทรัฐประชาภิจ SMART MODEL
 ตลอดจนการสร้างเครือข่ายในการร่วมกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาในรูปแบบต่างๆ ดังนี้ รูปแบบสมาคม
 ศิษย์เก่าฯ, คณะกรรมการสถานศึกษา, เครือข่ายผู้ปกครอง, ภาคี 4 ฝ่าย และรูปแบบสหวิทยาเขต
 ส่งผลให้หลายโรงเรียนได้รับรางวัลระดับสถานศึกษา รางวัลครูผู้สอน รางวัลนักเรียน รางวัลนวัตกรรมการ
 บริหารจัดการ และรางวัลระดับผู้บริหารสถานศึกษา เป็นต้น

คำสำคัญ การบริหารตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 มัธยมศึกษาราชบุรี